

ЖІНОЧИЙ ОДЯГ ПЕРІОДУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Чернієнко В.О.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: cherniienko.viktoriia2321@vu.cdu.edu.ua, vikachernienko12345@gmail.com*

У середньовіччі жіночий одяг значно відрізнявся в залежності від соціального статусу, місця проживання та культурних традицій. Основні елементи жіночого одягу включали в себе сукні, рукавиці, плащі, покривала на голову. В епоху раннього Середньовіччя тканини вироблялися в маєтках великих землевласників з льону та вовни. В період раннього середньовіччя найпоширенішими матеріалами були: льон, сукно, хутро, шовк та шкіра. Верхній одяг виготовляли здебільшого з шерстяних тканин, які спочатку не були високоякісними. Шовк з'явився не раніше VIII ст., і вважався дуже дорогоцінною тканиною, доступною лише привілейованій верхівці феодального суспільства. Шовкові тканини були одноколірними, рідше їх прикрашали прості узори у вигляді невеликих кружків, ромбів з крапками, хрестів, чотирилишників, рівномірно розташованих по полю тканини. Дуже поширеною в костюмах феодалів була каймова орнаментация візантійського типу. [5] Переважно без узорні смуги нашивали навколо шийного вирізу одягу, на рукавах біля зап'ястя та над ліктем і навіть навколо талії (а іноді й на грудях). Головними мотивами орнаменту на таких смугах були нескладні геометричні узори або схематизовані рослинні вставки. В костюмах заможної знаті часто зустрічається хутряне оздоблення.

Колір середньовічного одягу мав свою символіку. Наприклад, одяг червоного кольору одягали кати. Жовтих відтінків в одязі намагалися уникати, оскільки вони вважалися кольорами ненависті і зради. Чорний колір асоціювався із скорботою та втратою близької людини. Білий колір пов'язували з чистотою душі, чесністю та невинністю. Блакитний був кольором ніжності, а золотий вважався символом енергії Бога і Святого Духа. Велику популярність у привілейованих верств населення мав зелений колір, який пов'язували з втіленням райських садів, а також вважали символом надії. [4]

У Середньовіччі перед модою вперше постало завдання "стилізувати" тіло за допомогою одягу. Головним завданням було підкреслити лінії фігури, змінивши силует. [1, ст. 41] У цей період в костюмі з'явилися дві суперечливі тенденції: з одного боку, закривати тіло, приховувати його форми і обтягувати фігуру облягаючим костюмом, а з іншого боку, підкреслювати природну естетику краси жіночого тіла. У ранньому середньовіччі жінки носили одночасно дві туніки: довгу і широку нижню з довгими вузькими рукавами і значно коротшу верхню з короткими широкими рукавами. Уздовж горловини, подолу та низу рукавів розташовувалися смуги кольорового оздоблення та вишивки. У пізньому середньовіччі на форми костюма вплинули витягнуті пропорції та легкі,

витончені, спрямовані вгору лінії готичної архітектури. Шлейф був невід'ємною частиною елегантного жіночого вбрання.

У X-XII ст. починається розвиток приталеного одягу. [1, ст. 42] Для того, щоб підкреслити фігуру, в костюмі з'явився вузький, короткий жилет, який підтримував груди і виконував більше декоративну роль: його краї прикрашали вишивкою. Пояс, який зазвичай прикрашали металевими пластинами, розташовували на стегнах, а кінці пояса звисали спереду до підлоги. Жінки почали носити довге і розпущене волосся або в косах, перев'язаних парчевими стрічками, бантами, а також вінки з пов'язкою на підборідді. В XV в. пропорції жіночого приталеного костюма змінилися. Талію в сюрко(довгий і просторий плащ) змістили під груди. Позаду спідниця подовжується за рахунок шлейфу довжиною в кілька метрів. Передня частина сюрко вкорочена, ніби піднята на талії. Це дозволяє бачити декорований поділ котт (тунікоподібний верхній одяг з вузькими рукавами) і створює своєрідну постановку фігури – животом вперед, що відповідало уявленням про жіночу красу. [3] Гострокутний виріз декольте прикрашає комір у формі шалі, який сильно розширюється до плечей. Цей виріз часто прикривається прозорою шовковою вставкою з вишивкою. Широкий пояс багато декорований золотими та срібними платівками. Костюм доповнює конусоподібний головний убір з вуаллю, висота якого могла досягати 70 см. .

Носова хустка стала модним аксесуаром, але в ті часи вона мала зовсім іншу функцію, ніж сьогодні. Її тримали в руці, щоб відлякувати мух. Кінець хустки також прикрашали золотим декором. На поясі у жінки зазвичай був гребінець, дзеркальце та амулет. Також був позолочений соколинний кіготь, який слугував зубочисткою. [2]

Загалом, при описі середньовічного жіночого одягу можна зазначити, що все в ньому ніби спрямоване вгору, кульмінацією якого високий гостроверхий капелюх. Гострий ніс взуття підкреслював бездоганність стилю. Щоб утримати капелюх на голові, потрібно було тримати рівновагу, рухатися плавно і спокійно. Акцент на стриманості та збереженні гідності в будь-яких ситуаціях допомагав жінці повернути собі престиж. І в багатьох випадках їй це вдавалося.

Список використаних джерел

1. Каминская Н. История костюма. - М.:Авалон.- 2004. - 550 с.
2. Керцалова К.О. "История костюма" 1972 Москва
3. Нерсесов Я.М. "Вони визначали моду" "Астрель" 2005 р. Москва
4. Раемон Ж.О. "Композиція костюма" 1997 г. Москва
5. Гуревич А.Я. Багатозначна повсякденність середньовічної людини // Мистецтво кіно. 1990. № 6. С.109-112.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Гальченко С.І.